

Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym agresję w Przedszkolu nr 2 w Kłodzku

Postępowanie z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne

Działania podejmowane w sytuacjach wystąpienia zachowań agresywnych muszą mieć charakter kompleksowy. Skuteczność podejmowanych interwencji zależy od tego, czy nauczyciele i rodzice konsekwentnie realizują jednolity system oddziaływań wychowawczych wobec dziecka i sposób reagowania na agresję.

Zachowania agresywne dziecka mogą przejawiać się jako:

- opór wobec rodzica/nauczyciela,
- niszczenie przedmiotów własnych i cudzych,
- przesadne żądanie zainteresowania oraz uwagi ze strony innych,
- przeszkadzanie innym dzieciom,
- wybuchowość,
- żądanie natychmiastowego zaspokojenia potrzeb,
- krzyki i groźby wobec innych dzieci,
- agresja fizyczna i słowna wobec innych.

W postępowaniu z dzieckiem agresywnym należy uwzględniać następujące założenia:

1. reagowanie na każdą sytuację, w której występuje agresja – brak reakcji dziecko odbierze jako przyzwolenie na tego typu zachowania,
2. doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji,
3. ważne jest wykazywanie troski o dziecko,
4. nie należy potępiać dziecka, ale wskazywać na zachowania aprobowane społecznie, wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy,

5. każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać, konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.

Osoby podejmujące działania interwencyjne (wychowawca, nauczyciele, pracownicy niepedagogiczni) wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne powinny:

1. reagować stanowczo, mówić prosto i jasno, podać komunikat, co uczeń ma robić w formie instrukcji: np. „przestań kopać”, „usiądź”, „odejdz”,
2. traktować je jak osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
3. jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijącego lub przytrzymania, kiedy dziecko ma napad furii,
4. w wyjątkowej sytuacji należy wezwać Policję (specjalistę ds. nieletnich, czy nawet pogotowie ratunkowe),
5. szanować dziecko (mówić o zachowaniu, nie o osobie),
6. unikać agresji słownej i fizycznej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać dziecka, lecz jego zachowanie), długich monologów i moralizowania, wchodzenia w rolę, by pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

Jeśli oddziaływanie pedagogiczne (rozmowy wychowawcy z agresywnym dzieckiem, rozmowy wychowawcy z jego rodzicami), objęcie dziecka pomocą psychologiczno – pedagogiczną w postaci zajęć specjalistycznych lub innymi formami pomocy (realizacja indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego tylko w przypadku posiadania przez dziecko orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w związku z zagrożeniem niedostosowaniem społecznym lub niedostosowaniem społecznym) nie przynoszą pożądanych zmian w zachowaniu dziecka należy - w porozumieniu z rodzicami – objąć dziecko specjalistyczną opieką poradni psychologiczno – pedagogicznej, ewentualnie lekarzy specjalistów (neurologa, psychiatry).

Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym agresję

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1604).

1. Cel ogólny procedury:

Osiągnięcie celów określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w szczególności w zakresie budowania u dzieci systemu wartości, w zakresie kształtowania u dzieci odporności emocjonalnej koniecznej do racjonalnego radzenia sobie w nowych i trudnych sytuacjach oraz w zakresie rozwijania umiejętności społecznych, które są niezbędne w poprawnych relacjach z dziećmi i dorosłymi.

2. Cele szczegółowe procedury:

1. Eliminowanie agresji jako zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci.
2. Usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych wobec dzieci wykazujących objawy zagrożenia niedostosowaniem społecznym.
3. Uświadomienie rodzicom dziecka ich roli w procesie wychowawczym i wypracowanie metod współpracy pomiędzy szkołą a rodzicami w pokonywaniu trudności wychowawczych.
4. Zapobieganie zachowaniom niepożądanym dzieci, w szczególności o charakterze powtarzalnym.
5. Wskazanie działań zapobiegawczych (profilaktycznych) oraz naprawczych (korekcyjnych) w stosunku do zachowań dzieci sprawiających trudności wychowawcze.

3. Zakres procedury.

Niniejszy dokument reguluje zasady postępowania nauczycieli, wychowawców i pracowników niepedagogicznych wobec dziecka przejawiającego agresywne zachowania w przedszkolu.

4. Osoby podlegające procedurze.

Do przestrzegania niniejszej procedury zobowiązani są dyrektor, nauczyciele i pracownicy Przedszkola nr 2 w Kłodzku oraz rodzice dziecka bądź jego prawni opiekunowie.

5. Opis procedury

I Zasady postępowania doraźnego wobec dzieci przejawiających agresję.

1. Każdy nauczyciel, wychowawca oraz inny pracownik przedszkola zobowiązany jest do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony wychowanków.
2. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa i opieki wszystkim wychowankom, a także sobie. Nauczyciel w takiej sytuacji prosi o pomoc innego pracownika przedszkola i ustala, kto będzie sprawował opiekę nad grupą, osobą poszkodowaną oraz dzieckiem wykazującym agresywne zachowanie.
3. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego następuje poprzez rozmowę z dzieckiem, odwrócenia jego uwagi, zaproszenie do kącika wyciszeń, zaproponowanie innej aktywności.
4. Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia powodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju sprawcy.
5. Podejmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy powstrzymać się od przejawiania w stosunku do niego agresji fizycznej i słownej (nie należy: obrażać dziecka, zawstydzać go ani oceniać; ocenie podlega zachowanie, a nie osoba). Reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.
6. Użycie siły fizycznej jako środka przymusu jest ostatecznością w przypadku konieczności powstrzymania dziecka przed zadaniem ciosu innej osobie, w celu rozdzielenia bijących się dzieci czy pozbawienia dziecka niebezpiecznego przedmiotu, jeśli odmawia ono jego dobrowolnego oddania.
7. Po zdarzeniu wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne mającą na celu opisanie zdarzenia, odwołanie do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania, uzyskanie od dziecka informacji o zrozumieniu przebiegu rozmowy i oczekiwań nauczyciela.
8. Zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym dzieciom poprzez odizolowanie agresywnego dziecka. Jeśli istnieje taka konieczność nauczyciel wyprowadza agresywne dziecko z sali lub ogrodu, jednocześnie zapewnia pozostałym dzieciom opiekę dając im poczucie bezpieczeństwa. W sytuacji braku możliwości odizolowania dziecka agresywnego, dopuszcza się wyprowadzenie pozostałych dzieci z sali zajęć, pod opieką osoby z kadry pedagogicznej/pomocy nauczyciela/ pracownika obsługi.
9. Jeśli agresja została skierowana przeciwko wychowankom, należy otoczyć ich opieką, a w razie doznania przez nich krzywdy powinna im zostać udzielona pomoc i wsparcie.

10. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą grupy, do której uczęszcza wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę, sporządza notatkę ze zdarzenia, którą przekazuję do podpisu rodzicom.
11. Nauczyciel wychowawca zawiadamia o zdarzeniu dyrektora oraz rodziców dzieci poszkodowanych poprzez: - opis zdarzenia (fakty), - informację, jakiej pomocy udzielono dziecku, jak się obecnie czuje.
12. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany, np. w zeszycie korespondencji z rodzicami oraz zgłoszony bezpośrednio rodzicowi/prawnemu opiekunowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola.
13. Jeżeli wybuch agresji fizycznej powtarza się dwa razy w ciągu dnia, należy poinformować rodziców o zachowaniu dziecka i prosić o niezwłoczne zabranie dziecka z przedszkola (utrzymujące się nasilone pobudzenie emocjonalne/fizyczne ok. 20 min). Odmowa rodziców jest podstawą do wezwania Pogotowia Ratunkowego do dziecka zagrażającego bezpieczeństwu i zdrowiu jego/innych dzieci/pracowników przedszkola.
14. W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony dziecka, nauczyciel wychowawca podejmuje współpracę z Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kłodzku i w porozumieniu z rodzicami kieruje dziecko na diagnozę psychologiczno-pedagogiczną.
15. W przypadku powtarzających się sytuacji, dyrektor przy udziale nauczycieli przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przejawiającego zachowania agresywne, z przebiegu której spisana zostaje notatka służbowa.
16. Rodzic jest zobowiązany do wypełniania zaleceń wynikających z diagnozy poradni psychologiczno-pedagogicznej, konsultacji specjalistycznych, współpracy z przedszkolem oraz regularnego przyjmowania przez dziecko leków (np. uspokajających/wyciszających), jeżeli takie zostały zalecone.
17. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych dziecka i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami, Przedszkole kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną oraz do Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodzku.

II Zasady postępowania systemowego wobec dziecka przejawiającego agresję:

1. Nauczyciel w ramach działań profilaktycznych omawia z rodzicami wszystkich dzieci wzajemne relacje między przedszkolem a środowiskiem rodzinnym dziecka, obowiązki w zakresie współdziałania w procesie wychowawczym oraz zakres odpowiedzialności.

2. Nauczyciel podejmuje działania wychowawcze zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązywania problemów dziecka.
3. W przypadku powtarzających się przejawów agresji i innych zachowań powodujących trudności wychowawcze nauczyciel przeprowadza z rodzicami dziecka rozmowę, w której omawia problem. Informuje ich o dotychczas podjętych działaniach ukierunkowanych na korekcję niepożądanych zachowań dziecka oraz o zaplanowanych działaniach wychowawczych. Zobowiązuje rodziców do współpracy w realizacji przedstawionych czynności i wskazuje zadania możliwe do podjęcia w środowisku rodzinnym dziecka. Działania te nauczyciel dokumentuje notatką służbową.
4. Nauczyciele i specjaliści (psycholog, pedagog specjalny) zobowiązani są do wspomagania rodziców w pracy wychowawczej z dzieckiem, m.in. poprzez doradztwo w zakresie dobrych praktyk wychowawczych, wskazanie odpowiedniej literatury, proponowanie odpowiednich zabaw i ćwiczeń do realizacji w środowisku rodzinnym, przekazanie informacji o instytucjach wspomagających rodzinę.
5. Wychowawca dziecka sprawiającego trudności wychowawcze podejmuje działania w celu organizacji dla niego oraz ewentualnie także dla jego rodziców form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
6. W razie niemożności przezwyciężenia trudności wychowawczych, wynikającej z braku współpracy ze strony rodziców dziecka lub z innych zaniedbań obowiązków rodzicielskich, dyrektor na umotywowany wniosek wychowawcy rozważa poinformowanie o sytuacji sądu rodzinnego.
7. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole działań i niemożności przezwyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka trudnego powoduje stałe zagrożenie dla innych dzieci, brak jest współpracy z rodzicami, dyrektor w ostateczności wypisuje dziecko z przedszkola (za wyjątkiem dziecka odbywającego roczne przygotowanie przedszkolne).